

Europarätten i Sverige

onsdag 7 mars 2018 14:53

Unionsrätten som juridiskt system

Fördragen är uppbyggda på ett logiskt system. De olika lagarna bildar en helhet.

Sekundärrätten ska bygga på den rättsliga grunden som finns i primärrätten —> varje förordning och direktiv har en hänvisning till den rättsliga grunden som den är byggd på.

EU bygger på principen om tilldelade befogenheter. Alla befogenheter bygger på att de är överförda från medlemsstaterna.

Delad kompetens: Medlemsstaterna har kvar befogenheten tills man har beslutat att EU ska få besluta i frågan.

Generella begränsningar av EU:s kompetens:

- Subsidiaritetsprincipen (art. 5.3 FEU)
- Proportionalitetsprincipen (art. 5.4 FEU): När man reglerar på EU-nivå ska reglerna inte gå längre än vad som behövs för att uppnå fördragets mål.
- Respekt för nationell identitet (art. 4.2 FEU)

Krav på lojalitet mellan unionen och medlemsstaterna —> Lojalitetsprincipen (art. 4.3 FEU)

Principen om samstämmighet (art. 7 FEUF): Medlemsländernas lagar samstämmer med varandra.

Medlemsstaterna står lika inför fördragen (art. 4.2 FEU) —> Alla stater oavsett hur stort eller litet, rikt eller fattigt, ska alla dömas lika i EU-domstolen och följa fördragen.

För att få vara medlem i EU och få fortsätta vara med, måste staterna respektera Unionens värden, bl.a. rättsstatsprincipen.

Polen —> principen om domstolarnas oberoende

- Varningsförfarande (art. 7.1 FEU) aktiverat
- Tveksamt om alla utom Polen kommer rösta för att Polen förlorar sin rösträtt enligt art. 7.2 och 7.3 FEU.

Att ändra fördragen är svårt, alla medlemsstater ska enas om ändringen på en regeringskonferens, och sen ska varje lands parlament rösta för att ratificera det nya fördraget (art. 48 FEU).

Upptagande av ny medlemsstat:

- Staten måste respektera unionens värden,
- Enhälligt beslut i rådet, europaparlamentet måste godkänna, och sedan måste alla medlemsstater ratificera inträde av den nya medlemmen.

Förhållandet unionsrätt / svensk rätt

Utgångspunkter:

- Sverige är medlem i EU (1:10 RF)
- Riksdagen kan överlåta beslutanderätt till EU inom ramen för samarbetet i unionen (10:6 RF)
- Två gränser för kompetensöverlåtelse i RF:
  - Överlåtelsen får inte röra principerna för statsskicket,
  - Fri och rättighetsskyddet i EU ska motsvara det skydd som RF ger och i EKMR.

Den svenska EU-lagen beskriver att EU-rätten har företräde.

Fördragsbestämmelserna

EU-rätten har en företrädesrätt över nationell rätt, även grundlagen. Utvecklades av EU-domstolen och kodifierades av förklaring 17 till Lissabonfördraget. Det står inte i något fördrag, då det hade fått stark kritik från författningsdomstolar. Förklaring 17 blev en kompromiss, men har samma värde som fördragstexten själv.

Fördragsbestämmelsernas direkta effekt.

- Domarna "Gharehveran" (EU-rätten gick före undantag i lagen för att närstående till företag som gått i konkurs inte ska få löneersättning),
- "Rosengren" (EU-rätten gick före systembolagets monopol),
- "Åkerberg Fransson" (dubbelt straff för odeklarerad moms aktiverade rättighetsstadgan)

Rättighetsstadgan

Stadgan är en del av primärrätten och har alltså företräde i svensk rätt. Gäller för medlemsstaterna när de tillämpar unionsrätten.

Alla tre rättighetskatalogerna (EU-stadgan, EKMR och RF) ska tas hänsyn till och den som ger störst skydd tillämpas.

Art. 47 stadgan om rätt till effektivt rättsmedel och rättvis rättegång i Sverige.

Exempel: Vargjaktsmålet i HFD, HFD 2015 ref. 79.

Exempel: EUD:s dom och Kammarrättens i mål PTS ./.. Tele 2, datalagringsdirektivet, art. 7 och 8 i stadgan (s. 149 i Europarättsgrunder).

EU-förordningar

C. EU-förordningar:

Bindande och direkt tillämpliga i Sverige (art. 288 FEUF).

Får ej skrivas om till svensk lagtext. Har företrädesrätt och direkt effekt.

Kan medföra rättigheter och skyldigheter direkt för enskilda, t ex. rätt till ersättning flygförseningar.

EU-direktiv

D: EU-direktiv:

Lättare att passa in i Svensk Lag

Ska genomföras korrekt och fullständigt i Sverige (inkorporering eller transformering)

Krav på fullt och effektivt genomslag.

Ingressernas betydelse för tolkning. Synen på lagförarbeten, jfr läget i inhemsk svensk rätt.

Page 2 of 5 645 words 1/2 Swedish Sweden

Vertikal direkt effekt av icke genomförda direktivbestämmelser

Direktivkonform tolkning

Fördragsbrottstalan mot Sverige vid icke genomförda direktivbestämmelser.

Ex.: Datalagringsdirektivet. Bötesrisk (art. 260 FEUF)

EKMR

Förhållandet Europakonventionen – svensk rätt

Utgör en internationell konvention

Stor medlemskrets; tillämpas av Europadomstolen i Strasbourg

Gäller inom unionsrätten såsom allmänna rättsprinciper

Gäller i Sverige som svensk lag men med visst företräde enligt RF 2:19, svensk lag 1 stiftas i strid med EKMR

- Äldre, har funnits sedan 60-talet —> mer rättspraxis från Europadomstolen
- Finns som svensk lag
- Har företräde

Unionsrättens tillämpning i Svenska domstolar

Unionsrättens tillämpning i svenska domstolar

Unionsrättens krav på effektivt genomslag

Likvärdighetsprincipen och effektivitetsprincipen

Krav på effektiva svenska rättsmedel.

Begär om förhandsavgörande av EU-domstolen (art. 267 FEUF).

- Vilka kan begära förhandsavgörande?

- Skyldigheten för slutinstanser att begära förhandsavgörande

- Cifit-doktrinen, är rättsläget klart eller klarlagt?

Privatpersoner och företag komma till sin rätt?

Det finns olika vägar:

- Anmälan till kommissionen
- Process i svensk domstol
- "Franzénmetoden" = låta sig bli åtalad
- "Francovichprincipen" = Skadeståndstalan mot staten
- Skadestånd enligt rättighetsstadgan